

THIJS LIJSTER

Kriza kritike

torek, 29. marec 2016, 14.40–16.20

Filozofska fakulteta (soba 343)

Aškerčeva 2, Ljubljana

Kaj je "kriza kritike", ki je v zadnjem desetletju predmet tako številnih razprav, in od kod izvira? Ali sploh lahko govorimo o krizi, če je kritika malone vseprisotna? Kakšno mesto torej zaseda umetnostna kritika v sedanji mediatizirani in globalizirani javni sferi? Predavanje začnem s kratkim zgodovinskim pregledom umetnostne kritike, nato razpravljam o vlogah kritika (npr. interpretacija, presoja, povezovanje določenega dela z družbenozgodovinskim kontekstom), o uporabi in zlorabi kritike ter o poteh, ki vodijo iz omenjene krize. Na koncu pojasnim, zakaj ima kritika še vedno pomembno vlogo v demokratični javni sferi.

THIJS LIJSTER

Naproti "uprostitvi" kritike

sreda, 30. marec 2016, 18.00

Projektna soba SCCA

Metelkova 6, Ljubljana

V drugem predavanju povežem sodobne razvojne poteze v umetnostni kritiki s "stiskanjem prostor-časa", značilnim za moderno dobo. Prehod od moderne k sodobni umetnosti v 1980-ih je kritiko dehistoriziral in tudi deteritorializiral. Kritično si ogledam ta razvoj, a vendar trdim, da lahko z novimi teoretskimi viri proizvedemo diskurz, s katerim izstopimo iz strokovnega polja tradicionalne kritike in ustvarimo nov prostor za kritiko.

THIJS LIJSTER je docent filozofije umetnosti in kulture na Univerzi v Groningenu. Doktoriral je iz Benjaminovega in Adornovega koncepta umetnostne kritike. Je sourednik knjige *Spaces for Criticism: Shifts in Contemporary Art Discourses* (2015).

EKATERINA DEGOT

Ko so vsi kritični, nihče pa ni kritik

torek, 5. april 2016, 18.00

Projektna soba SCCA

Metelkova 6, Ljubljana

Ponavljajoča se razprava o kritičnem pisanju spominja na podobno razpravo, osredinjeno na pojem slikarstva. Ob vedno znova zastavljenem vprašanju o usodi slikarstva nas zamika, da bi kratko malo odgovorili, da je mrtvo. Seveda številni umetniki še slikajo, s tem preživijo in celo uspejo ostati zgodovinsko relevantni, a se izogibajo označbi "slikar". Podobno se veliko nas, katerih (vsakodnevno) delo je kritično pisanje, nerado predstavlja kot "poklicni kritik". Kje je torej mesto kritičnega pisanja v tem spletu vse manjše usposobljenosti in vse bolj učinkovite izvedbe?

Predavanja se lahko v sredo, 6. aprila, prav tako ob 18. uri, udeležite v Umetnostni galeriji Maribor / UGM Studio, Trg Leona Štuklja 2, Maribor.

MAJA BREZNIK

Predstavitve analize: Kam je šla likovna kritika?

četrtek, 29. september 2016, 18.00

Projektna soba SCCA, Metelkova 6, Ljubljana

V analizi današnje likovno kritiko primerjam s časopisno kritiko iz srede 1980-ih (zajamem *Delo*, *Dnevnik*, *Večer*, *Primorske novice*, *Naši razgledi/Pogledi*). Pri tem primerjam javno vidljivost likovne ustvarjalnosti, vsebinske premene v likovni kritiki in socialnoekonomski položaj likovnih kritikov. Analizo sodobne likovne kritike dopolnim z (epistemološkim) branjem sodobnih strokovnih člankov in akademskega pisanja. Z "glasnim" simptomatičnim branjem (Althusser 1965, Ginzburg 1986) orišem teoretske zastavitve, konstrukcijo predmeta likovne ustvarjalnosti, horizont in zunanje meje sodobne kritično-teoretske produkcije. Pojasniti poskušam, kako se likovna kritika vključuje v umetnostni sistem in v proces institucionalizacije umetnosti, če sploh.

MAJA BREZNIK je sociologinja in raziskovalka na Mirovnem inštitutu. Doslej je vodila ali sodelovala v 15 raziskovalnih projektih, tudi s področja kulturnih politik. V zadnjih letih se ukvarja predvsem z delavskimi pravicami in zasebnimi trgi dela.

◀ EKATERINA DEGOT je umetnostna zgodovinarica, piska o umetnosti in kuratorica. Za kritično pisanje in kuratorstvo je leta 2014 prejela nagrado Igorja Zabela za kulturo in teorijo. Trenutno je umetniška direktorica na kölnski Akademiji svetovne umetnosti in profesorica na moskovski Šoli za fotografijo in nove medije A. Rodčenka.

V novem nizu predavanj bomo z vabljenimi teoretiki in kritiki sodobne umetnosti premišljali o aktualni vlogi in statusu kritičnega pisanja na področju vizualne umetnosti in kulture. Vloga in položaj umetnostne kritike namreč postajata vedno bolj nejasna, saj kritika zlagoma izginja iz tradicionalnih javnih občil, se spreminja skladno z digitalizacijo medijev in demokratizacijo kulturne produkcije, izgublja pa tudi svoj položaj v "razmerju sil" znotraj samega umetnostnega polja. Zanimalo nas bo, kako se umetnostna kritika oddaljuje od svojega uveljavljenega formata, kaj je potrebno za njene nove "utelesitve" ter kaj pozitivnega lahko prinaša trenutno stanje na področju kritičnega pisanja.

IZIDOR BARŠI in KAJA KRANER
(ŠUM)

Diskurzi, ki spremljajo umetnost

četrtek, 6. oktober 2016, 18.00

Projektna soba SCCA, Metelkova 6, Ljubljana

Izhajajoč iz analize nekaterih aktualnih pristopov k teoretizacijam sodobnih vizualnih umetnosti v slovenskem prostoru, ki jih je mogoče umestiti pod kritično-teoretski "strokovni diskurz", poskuša preko pojma diskurzivne arhitektonike (Eva D. Bahovec) rekonstruirati in analizirati: 1) različne pristope umeščanja umetnosti v neko širše območje, najpogosteje "družbeno", v neko "zunanost", "drugo/neumetnost" ipd. ter umeščanje samega pisca in diskurzivne prakse v to isto; 2) materialne učinke tega umeščanja.

Ker so teoretski diskurzi o umetnosti neizbežno utemeljeni na moderni koncepciji umetnosti kot avtonomni sferi in ker (temu ustrezno) večina piscev ravno tako neizbežno privzame določeno izpeljavo le-te, poskuša v analizi premisliti tudi, v kakšnem razmerju sta lahko specifična teoretska/diskurzivna praksa oziroma kontekst in "partikularna pogojenost" pisca ter kakšne realne/materialne učinke ima lahko to dvoje na samo umetnostno polje.

IZIDOR BARŠI končuje študij filozofije in sociologije kulture na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Besedila o filozofiji, umetnosti in arhitekturi je doslej objavljala v *Tribuni*, *Mladini*, *Delu*, *Prazninah*, *Emzinu*, na Radiu Študent in v reviji *Šum*, katere član uredništva je.

KAJA KRANER primarno deluje kot pisarka kritičnih, teoretskih besedil in radijskih oddaj na področju sodobnih umetnosti. Je članica uredništva revije *Šum* ter v okviru Šuma in kolektiva Neteorit (so)vodi bralne seminarje s področja sodobnih umetnosti.

ANTONIJA LETINIČ O čem sploh govorimo, ko govorimo o kritiki?

četrtek, 13. oktober 2016, 18.00

Projektna soba SCCA, Metelkova 6, Ljubljana

V predavanju se osredotočam na razvoj in spremembo (forme) kritike v povezavi s spremembami na medijskem področju. Zanima me, kako se je kritika spreminjala skladno s tehnološkim razvojem od tiska k digitalnemu in kako se tradicionalni mediji vsebinsko spreminjajo: obvestila za medije/javnost nadomeščajo novinarsko delo, izginjajo različne zvrsti, oblike in žanri oziroma se brišejo meje med njimi (kritika – poročilo – pregled) idr. Dotaknem se tudi kritike, ki se spreminja hkrati s samo umetniško produkcijo. Izhajajoč iz interdisciplinarnosti sodobne umetnosti, govorim o povezavah med kritično umetnostjo in umetnostno kritiko, ter kdaj pride med tema oblikama kritike do motnje ali celo spopada.

ANTONIJA LETINIČ je glavna urednica portala *kulturpunkt.hr*, soustanoviteljica organizacije za razvoj neprofitnega medija Nemeza in podpredsednica organizacije Kurziv – Platforma za vprašanja kulture, medijev in družbe.

Delavnica

Program *Kako kritično je stanje kritičnega pisanja?* bomo sklenili januarja 2017 z delavnico Jeniffer Allen in Martina Jaeggija na temo kritičnega pisanja na področju sodobne umetnosti.

JENNIFER ALLEN je umetnostna kritičarka in publicistka, trenutno vodi univerzitetni program Umetnost in mediji na ZHdK v Zürichu.

MARTIN JAEggi je samostojni publicist, kurator in predavatelj na univerzah v Zürichu in v Berlinu; objavlja besedila s področja sodobne umetnosti in fotografije.

29. 03. 2016 **Thijs Lijster:** *Kriza kritike*

30. 03. 2016 **Thijs Lijster:** *Naproti "uprostitvi" kritike*

05. 04. 2016 **Ekaterina Degot:** *Ko so vsi kritični, nihče pa ni kritik*

29. 09. 2016 **Maja Breznik:** *Predstavitev analize: Kam je šla likovna kritika?*

06. 10. 2016 **Izidor Barši in Kaja Kraner (ŠUM):** *Diskurzi, ki spremljajo umetnost*

13. 10. 2016 **Antonija Letinič:** *O čem sploh govorimo, ko govorimo o kritiki?*

januar 2017 **Jeniffer Allen in Martin Jaeggi** *(delavnica)*

Predavanja in delavnica bodo deloma v angleščini in deloma v slovenščini.

Niz javnih predavanj in delavnic *Kako kritično je stanje kritičnega pisanja?* pripravljata **Društvo Igor Zabel za kulturo in teorijo** in **SCCA-Ljubljana** in je del izobraževalnega programa **Svet umetnosti**, šole za kustose in kritike sodobne umetnosti.

Več na: www.worldofart.org ali www.igorzabel.org.

Partnerja: Oddelek za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in UGM – Umetnostna galerija Maribor.

Program podpirajo: Mestna občina Ljubljana – Oddelek za kulturo, Erste sklad in Goethe-Institut Ljubljana.

DRUŠTVO
IGOR ZABEL
ZA KULTURO
IN TEORIJU

SCCA - LJUBLJANA
Zavod za sodobno umetnost

UGM

Mestna občina
Ljubljana

ERSTE Stiftung

Založila: Društvo Igor Zabel za kulturo in teorijo in SCCA-Ljubljana/Svet umetnosti. Oblikovanje: Vesna Bukovec. Jezikovni pregled: Inge Pangos. Tisk: Fotoprospekt d.o.o. Naklada: 500. Ljubljana, 2016.

KAKO KRITIČNO JE
stanje kritičnega pisanja?